

PÁPEŽ JÁN XXIII

APOŠTOLSKÝ LIST

MAGNIFICI EVENTUS (VÝZNAMNÉ UDALOSTI)

**CTIHODNÝM BRATOM BISKUPOM SLOVANSKÝCH NÁRODOV
NAŽÍVAJÚCIM V POKOJI A SPOLOČENSTVE S APOŠTOLSKOU STOLICOU
PRI PRÍLEŽITOSTI TISÍCSTÉHO VÝROČIA PRÍCHODU SVÄTÝCH CYRILA
A METODA NA VEĽKÚ MORAVU**

Ctihodní bratia – pozdrav a Apoštolské požehnanie!

Významné udalosti tisícstého výročia pripadajú – z tajomstva riadenia prozreteľného Boha – práve do doby, keď slávnostne zasadá všeobecný Druhý vatikánsky koncil. Zdá sa, že táto skutočnosť je úzko spojená s tým, o čo ide (tomuto) všeobecnému zhromaždeniu: toho roku sa totiž zavŕši celých jedenásť storočí od doby, keď dvojica znamenitých misionárov, svätí Cyril a Metod, vyšla z Carihradu a prišla na Veľkú Moravu.

Jednotlivým národom sa nemôže stať nič spásonosnejšie, ani sa im nemôže dostať nijaké väčšie dobrodenie, ako keď nad nimi v žiare slnka spravodlivosti vzíde svetlo evanjelia (1) a kresťanská spoločnosť tým získa nový prírastok. Za tento okamih, ktorý si zaslúži zvláštnu pozornosť, možno považovať prozreteľnostný príchod týchto mužov pre Moravanov a Slovákov, a následne pre veľmi početné slovanské národy.

Keďže sa nikdy nepatrí mlčať o daroch z neba, potom je nanajvýš hodné slávnostne si pripomínať prechod celých rodín národov do kráľovstva jeho milovaného Syna (2) a ich ozdobenie kresťanskou dôstojnosťou Boha, ktorý je bohatý na milosrdenstvo. (3)

Z toho dôvodu sme sa rozhodli, ctihodní bratia, predstavení (biskupi) slovanských národov, poslať tento list, v ktorom osvetľujeme túto významnú udalosť, a (chceme) vyzvať vás otcovským a láskavým slovom k jej dôstojnej oslave spolu s duchovenstvom a veriacimi, o ktorých sa staráte. Vašou (úlohou) bude oslava svätých Cyrila a Metoda a vysvetľovanie (vaším zvereným) ich zásluh, života, duchovných darov, ciest, práce a námahy, ktoré vykonali preto, aby (vaše národy) obrátili ku Kristovi a priviedli ich čo najviac k vzdelanosti a kultúre. Nemožno spochybníť ani to, že o to isté sa tam už prv pokúšali iní (misionári). Avšak plody tejto práce prichádzali len pomaly a s ťažkosťami, očakávali sa vhodnejšie podmienky a priaznivejšia doba, keď vďaka hojnému daru nebeskej milosti nastal čas príhodný a deň spásy. (4)

Ak by niekto zisťoval dôvody takej veľkej úrody apoštolského diela svätých Cyrila a Metoda, ľahko pochopí, čo je celkom zřejmé, že to bolo preto, lebo boli „chudobní tohto sveta... bohatí na vieru“ (5), „muži bohatých čností, usilujúcich sa o dokonalosť“, (6) pevne pripútaní k Petrovej katedre a jej načisto oddaní v plnom zmysle toho slova, čo je pochopiteľne, žertvami katolíckymi a apoštolskými. Túto pochvalu vyjadril náš predchodca blahej pamäti Pius XI. týmito slovami: „Prečo by sme sa teda mali diviť, že Cyril a Metod, ktorých môžeme pomenovať synmi Východu, podľa vlasti – Byzantíncami, podľa pôvodu – Grékmi, podľa

(povereného) poslania – Rimanmi, podľa plodov apoštolátu – Slovanmi, sa stali všetkým pre všetkých, aby všetkých získali pre jednotu všeobecnej Cirkvi?“ (7)

Poteší nás aspoň krátko a zbežne prejsť kronikou, ktorá vyjadruje ich príbeh. Narodili sa v Solúne ako bratia, boli rovnakí v horlivosti viery, nie však prirodzenými darmi: jeden vynikal v štátnej službe, druhý vo filozofii. Po prekonaní rôznych prekážok sa obaja zúčastnili na náročnej misijnej výprave medzi Arabmi a Chazarmi, aby sa potom uchýlili do (kláštornej) samoty na hore Olymp v Bytínii. Byzantským cisárom Michalom III. vyslaní k veľkomoravskému kniežaťu Rastislavovi, na jeho žiadosť poslať vhodného kazateľa evanjelia, zažili veľkú radosť a bezprostredne začali šíriť evanjelizačné dielo, ktorému sa zasvätili. V krátkom čase sa ukázala bohatá úroda. Uľahčenie namáhavej apoštolskej práce prinieslo novo vytvorené písmo, vďaka ktorému sa staroslovenský jazyk stal spisovnou rečou, do ktorej mohli byť preložené spisy Starého a Nového zákona a liturgické knihy ako rímskeho, tak aj byzantského obradu.

Keď potom obaja bratia prišli do Ríma, aby rímskemu pápežovi podali správu o vykonanom diele, a aby získali požehnanie pre plánované aktivity, boli Hadriánom II. zahrnutí všetkými poctami. Potom, čo sa tento najvyšší predstavený presvedčil o ich nenarušenej pravovernosti, postaral sa o udelenie Metodovi a niektorým jeho žiakom posvätného vysvätenia. Keď potom onedlho Cyrilovi, viac zrelému čnosťou než vekom, nastal v Ríme posledný deň, jeho telo bolo so slávnostnou pohrebnou procesiou prenesené do tunajšieho chrámu svätého Klementa a tam s najväčšou úctou uložené. Metod bol menovaný za arcibiskupa panónskeho a veľkomoravského, dostal úlohu, aby sa ako pápežský legát staral o duchovný rozvoj slovanských národov.

K novému dielu pristúpil tento svätý muž horlivo a so silou ducha, (takže) v jemu pridelenej cirkevnej provincii primeranou zmierlivosťou zaviedol, či upevnil cirkevnú disciplínu, zároveň podnikol namáhavé cesty po rozľahlých oblastiach, (na ktorých) okrem Moravanov – Slovákov a Slovincov priviedol ku kresťanskej viere i Čechov, Poliakov, Chorvátov a prostredníctvom svojich učeníkov aj Srbov, Macedóncov, Bulharov a následne prostredníctvom týchto rovnako Ukrajincov, Rusov a Bielorusov.

Patrí sa – ako usudzujeme – pripomenúť, že Metod, obvinený z toho, že posvätné obrady a služby Božie vykonával v slovenskom jazyku, bol opätovne povolaný do Ríma. Oslobodený od všetkých obvinení, znova od pápeža Jána VIII. získal potvrdenie o svojom poslaní, udelenom so všetkými privilégiami Hadriánom II., teda o pôsobení medzi Slovanmi, čo ešte horlivejšie vykonával. Lebo pre neho bolo vždy vecou posvätnou a vznešenou byť spojený s Rímskou cirkvou najpevnejším putom lásky a viery a vykonávať svätú službu s oddanou poslušnosťou voči Apoštolskej stolici, ktorá je predsa základom pravdy a kresťanskej jednoty. Po tom, čo mnoho vykonal a vytrpel pre Kristovo meno a jeho slávu, dokončil (svoj) pozemský život dňa 6. apríla roku 885 a bol uložený (do hrobu) v svätom katedrálnom chráme na Veľkej Morave.

Náboženská úcta, vážnosť ich mena, bezchybná povest', akej sa vždy a všade dostávalo svätým Cyrilovi a Metodovi vo všetkých končinách zeme, viedli Leva XIII., aby okružným listom *Grande munus* (8) vyslovil chválu (tejto) dvojici apoštolov. Ten istý rímsky pápež rozhodol rozšíriť ich úctu i výročnú slávnosť na celú Cirkev, aby zo svetla Božieho domu vyžarovali ešte jasnejšie svetlo. Pohnutí touto úctou nášho predchodcu a vedení výzvou súčasnosti aj samého jubilea, prajeme si a túžobne očakávame, aby ste vy sami a tí všetci, čo vo vašich národoch nesú meno kresťanov, obrátili svoje zraky i srdcia k tým svätým

nebeským pomocníkom ako k priaznivým hviezdám. O čo väčšia je dnes u vás potreba nie ľudskej, ale Božskej a neklamnej pomoci, o to väčšia je potreba dôverovať v ich príhovory, lebo v nebeských príbytkoch neprestávajú účinne prejavovať priazeň v ťažkostiach a ich láska k raz začatému dielu nielenže nevyhasla, ale o to silnejšie ho sprevádza.

Presvedčili ste sa, ctihodní bratia, o našej vrúcnnej túžbe a úsilí, aby tí ľudia Východu, ktorí sú už ozdobení menom kresťanov, (avšak) odlúčení od spoločenstva s Apoštolskou stolicou, usilovali sa o jeho obnovu a aby tak postupne naplňali Kristovo želanie po dosiahnutí jedného ovčince a (jedného) pastiera.

S týmto želaním je v súzvuaku aj hlas Druhého všeobecného vatikánskeho koncilu, na ktorý sa dostavili – k veľkej duchovnej poteche a zálohu dobrej nádeje – i pozorovatelia vyslaní odlúčenými cirkvami.

Hlas doby je hlasom Božím: zdá sa, že onen hlas neprehovoril iba rečou čírych náznakov a malicherných dôvodov, keď vyzýva a povzbudzuje očakávať znovu nastolenie spoločenstva a mieru.

Oproti tomu neporovnateľne väčšie je to, čo obidve (strany) spája, než to, čo ich rozdeľuje v tomto vysoko ušľachtilom a potrebnom diele prinavrátania jednoty neporušenej viery, puto svornosti, z ktorého bezpochyby vzíde kresťanskému svetu nový poriadok šťastia (blaženosti). Teraz je potrebné, aby na obidvoch stranách boli pripravené cesty, ktoré budú raz bezpečne spriechodnené a povedú k očakávanému cieľu, ak nebude chýbať vzájomná úcta a bratská láska; taká, ktorá v túžbe po vyplnení Božej vôle schopná je na všetko, ktorá do všetkého vkladá nádej a trvanie všetkého.

Na tejto myšlienke kedysi pracovala iniciatíva, založená lavantinským (mariborským) biskupom Antonom Martinom Slomšekom, v ktorej potom pokračoval olomoucký arcibiskup Anton Cyril Stojan, a ktorá bola nazvaná Apoštolát svätých Cyrila a Metoda; rovnako tak aj kongresy, ktoré sa konali na Velehrade na počesť pamiatky svätého Metoda. Viditeľné a požehnané ovocie, ktoré stade vyšlo pre spoločný úžitok, sa veľmi pričínilo o prehĺbenie túžby po lepších časoch, ktoré by umožnili znovu sa podujat' na pokračovanie takého šťastného diela.

Pripomínam si, (že) keď sme roku 1927 plnili úlohu apoštolského delegáta v Bulharsku, napísali sme predsedovi Velehradského kongresu: „Veľmi si želim, aby k tebe došiel, a skrze teba zaznel všetkým zhromaždeným na Velehrade z Bulharska prichádzajúci hlas radosti, (z toho), že došlo k stretnutiu uctiť si pamiatku svätých Cyrila a Metoda. Tento hlas svedčí o tom, že bulharskí katolíci sa podieľajú na prosbách, štúdiách, úvahách a túžbach, ktoré katolícki Slovania robia kvôli zjednoteniu Cirkvi... Sme naozaj, podľa obrazu z prastarej kresťanskej modlitby, ako malé zrná, rozptýlené po horách, ktoré raz vzídu, aby z nich bol pripravený chutný chlieb. Kiež na príhovor svätého Cyrila a Metoda požehná Boh vaše bratské spoločenstvo, a jeho milosť nech je ním spojená ako znamenie.“ (9)

Od týchto čias sa pre nás stalo zvykom modliť sa k Bohu nielen za milovaný bulharský národ, ale aj za všetky národy, vďaka ktorým v strednej Európe zažiarilo Kristovo meno. Vtedy sa ešte viac zaradovalo naše srdce; jeho tlkot nás nabádal, aby sme od tejto chvíle denne vznášali k Bohu modlitby plné úprimnej dôvery a nábožnosti. V nich sa pridávame k najblahoslavennejšej Ježišovej Matke, svätým Cyrilovi a Metodovu, ako aj ku všetkým

svätcom Východu i Západu, aby prostredníctvom mocného príhovoru vyprosili u Najvyššieho tak túžobne očakávané bratstvo a pokoj.

Aby sa toto vytrvalé úsilie o zavŕšenie posvätej jednoty zovšeobecnilo, sú svätí Cyril a Metod pomocníkmi, sprievodcami a ochrancami, ukazujúci, ako dva svetelné body správnu cestu. Akoby sväté stĺpy jednoty sa zaiste mnoho prihovárajú za celé sväté (Božie) mesto, ktorým je Cirkev, a za národy, zverené do ich starostlivosti: Cyril a Metod, dve olivy, dve sviece, dvaja synovia olivy (pomazania) stojace pred Pánom celej zeme. (10)

Áká vhodná, aká láskavá a súčasným okolnostiam zodpovedajúca je modlitba, ktorú svätý Cyril, umierajúc v Ríme, zvolával na ľud jemu zverený veľkú a hojnú milosť: „Pane, Bože môj, ktorý si stvoril všetky anjelské zbory a netelesné sily, rozprestrel si do šírky nebo a položil si základy zeme... zveľaď svoju Cirkev množstvom, a všetkých spoj v jednote ducha a urob znamenitým ľudom, rovnako zmýšľajúcim o pravej viere a o správnom vyznaní, a vry do ich srdce slovo tvojho prijatia za synov... aby sme boli ochotní konať dobré skutky a tebe milé veci.“ (11)

Pri oslave výročia tejto významnej udalosti sa patrí s najväčšou úctou ďakovať Bohu za nevýslovné dobrodenie, ktoré sa kresťanskému spoločenstvu dostalo príchodom svätého Cyrila a Metoda. Ich prostredníctvom, či už priamo, či prostredníctvom ich žiakov, medzi slovanské národy prišla kresťanská viera a kultúra. A vďaka tomu dary, šťastným spôsobom, zaštepene do (ľudskej) prirodzenosti, polievané milosťou evanjelia, rozkvitli a dodnes ozdobujú tieto národy. Sú to: živý zmysel pre božské veci, vznešené talenty, bohatstvo všestranného nadania, sklon k zdvorilosti, predpoklady ku krásnym umeniam, štedrá pohostinnosť – čo spolu vzaté predstavuje opodstatnený základ dobrej nádeje do budúcnosti.

Bohužiaľ, v mnohých tu uvedených oblastiach sú tieto po predkoch zdedené vznešené dobrodenia a kresťanská dôstojnosť v žalostnom stave. Kiež sa (už) konečne zahanbia (tí), čo pošliapávajú to, čo sa patrí ctíť a milovať, kiež sa zmení k lepšiemu, ako dúfame, zmýšľanie (zodpovedných) správcov (oných krajín) a búrka sa obráti na príjemný vánok. Aby vašim národom mohol bez škody zostať zachovaný, predkami odovzdaný poklad nedoziernej hodnoty, (ktorým je) kresťanské náboženstvo, vyzývame, aby ste v tomto novom roku ešte usilovnejšie Bohu prednášali (svoje) prosby, požiadavky, sväté obete a slzy, prinášajúce plody dobrého diela a zachovávajúce tajomstvo viery v čistom svedomí. (12) A ten, ktorý vládne nad všetkým a riadi všetky časy, kiež milostivo spôsobí, že nádeje sa naplnia a k lepšiemu sa obrátia trápenia a smútok, a kiež tým, ktorí dúfajú v jeho ochranu a pomoc, pripraví útechu, ktorá bude o to radostnejšia, o čo menšie bolo jej očakávanie.

Je nám známe, že toto tisícste výročie má byť poctené istými konkrétnymi činmi tak, aby bola zdôraznená kontinuita, a pritom aby nedošlo ku škodám na náboženstve, ale aby došlo na jeho prospech. To sa bude týkať osobitne výskumu náuky a životného diela svätých Cyrila a Metoda, a tiež aj nábožných pútí.

K týmto pripojte iné aktivity, aby sa týmto horlivým úsilím táto dvojica apoštolov akosi sa vrátila vašim (krajanom) a aby nimi prinesená pochodeň živšie vzplanula a bola vyzdvihnutá do výšky. Z tohto dôvodu sme poslali do niektorých vašich katedrálnych chrámov sviece, slávnostne požehnané na sviatok Očistenia Panny Márie, nech by sme naznačili, že Kristus bol daný na osvietenie vašich národov ako pôvodca všeobecnej spásy a bol vám zjavený (týmto) dvoma rozsievачmi svetla evanjelia.

S čo najsilnejšou túžbou, aby výročie svätých Cyrila a Metoda bolo slávené čo najdôstojnejšie a s čo najväčším úžitkom, a aby po sebe zanechalo stopu duchovného rastu s trvalým dôsledkom, dovoľávame sa v tejto veci (tej) najúčinnnejšej Božej pomoci, a ako povzbudenie pre (toto) sväté poslanie i ako jeho zálohu udeľujeme s láskou vám, ctihodní bratia, ako aj duchovenstvu a veriacim, zverených vášmu riadeniu, apoštolské požehnanie.

Dané v Ríme, u svätého Petra, dňa 11. mája, podľa byzantsko-slovanského obradu na Sviatok svätých Cyrila a Metoda, roku tisíc deväťstého šesťdesiateho tretieho a roku Nášho pontifikátu piateho.

pápež JÁN XXIII.

(text prevzatý z časopisu : *Duchovný pastier*, 5/2023, s. 164-168)

POZNÁMKY

(1) Porov. *2 Kor* 4, 6.

(2) Porov. *Kol* 1,13

(3) Porov. *Ef* 2, 4.

(4) Porov. *2 Kor* 6, 2.

(5) *Jak* 2,5

(6) *Sir* 44, 5 (prel. z lat. text, prevzaté z Vulgáty).

(7) Apoštolský list arcibiskupom a biskupom Kráľovstva srbsko-chorvátsko-slovinského a Republiky Československej. *AAS* XIX (1927), s. 95.

(8) Porov. Lev XIII., encyklika *Grande munus* [Veľké poslanie] o svätých Cyrilovi a Metodovi (30. september 1880): *ASS* XIII (1880), s. 145-153.

(9) Akta V. velehradského kongresu, s. 61.

(10) Porov. *2 Mach* 15, 14; *Zjv* 11, 4; *Zach* 4, 11-14.

(11) Život Konštantína, kap. XVIII.

(12) Porov. *1 Tim* 3, 9